

ULLENSAKER KOMMUNE
SENTRALADMINISTRASJONEN
Postboks 470
2051 JESSHEIM

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anette Strømme, 22003654

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren for rapporteringsåret 2024 - Ullensaker kommune

Ullensaker kommune har avvik fra vilkår i tillatelsen til rensekrav for nitrogen og TKB ved Gardermoen sentralrenseanlegg i rapporteringsåret. Avviket for TKB er gjentakende og ansees derfor som et alvorlig avvik. Kommunen har også avvik fordi det er tatt for få prøver både på Gardermoen sentralrenseanlegg og Kløfta avløpsrenseanlegg, sammenliknet med krav i utslippstillatelsen.

Så lenge Gardermoen sentralrenseanlegg ikke drives i tråd med tillatelse gitt i eller i medhold av lov, er nye tilknytninger av private abonnenter, eller avtale om økte påslipp fra bedrifter til avløpsrenseanlegget, regnet som forsettlig brudd på tillatelsen.

Kommunen skal betale et gebyr på 15 600 kr for vårt arbeid med egenkontrollrapportene. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Rapporterings skjema for 2025 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2026.

Vi viser til egenkontrollrapportene og årsrapportene for Ullensaker kommune sitt avløpsnett til Gardermoen, Gardermoen sentralrenseanlegg, Kløfta avløpsrenseanlegg og Gardermoen sentralrenseanlegg slambehandling og biogassanlegg.

Avløpsnett til Gardermoen sentralrenseanlegg

Ullensaker kommune har rapportert i Altinn at det er 29 installerte nødoverløp og 2 installerte regnvannsoverløp på avløpsnettet til Gardermoen sentralrenseanlegg. Dere har beregnet at det var et samlet utslipp av urensset avløpsvann på 1 588 m³ og 0,68 kg fosfor fra nødoverløp på avløpsnettet i 2024. Vannmengder i overløp har økt siden sist rapporteringsår, da dere rapporterte at 1 398 m³ avløpsvann gikk i overløp. Fosformengden er tilnærmet lik, da dere rapporterte om utslipp av 0,6 kg fosfor fra avløpsnettet i 2023.

Det er rapportert at det er 30 417 innbyggere og 4 fritidsboliger i kommunen som er tilkoblet dette avløpsnettet. Dette er likt som for 2023.

Avløpsnett til Kløfta avløpsrenseanlegg

Kommunen har rapportert i Altinn at det er 14 installerte nødoverløp og ingen installerte regnvannsoverløp på avløpsnettet til Kløfta avløpsrenseanlegg. Dere har rapportert i Altinn at det var et samlet utslipp av avløpsvann på 6 008 m³ og 477 kg fosfor fra overløp på avløpsnettet i 2024. I vedlagt årsrapport oppga dere et totalutslipp fra overløp på dette avløpsnettet til 5 231 m³ og 1,2 kg fosfor. Disse tallene samsvarer ikke med hverandre. Rapporteringen må kvalitetssikres bedre til neste år slik at slike uoverensstemmelser unngås. Vannmengder i overløp har økt siden sist rapporteringsår, da dere rapporterte at 2 161 m³ og 0,5 kg fosfor gikk i overløp på avløpsnettet.

Det er rapportert at 11 441 innbyggere er tilkoblet dette avløpsnettet. Det er en økning fra sist rapporteringsår, da det var rapportert om 10 544 innbyggere tilkoblet.

Gardermoen sentralrenseanlegg

Dere har for 2024 rapportert at Gardermoen sentralrenseanlegg har mottatt og behandlet 4 590 743 m³ avløpsvann og at 1 588 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør 0,03 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget og skyldes strømbrydd ved anlegget. Avløpsrenseanlegget mottar også glykol fra Oslo Lufthavn.

Tilført mengde i maksuke i 2024 har dere oppgitt til 96 789 pe BOF₅ (f_{maks} 1,5). Dette er mer enn anleggets dimensjonerende kapasitet som i dag er oppgitt til å være 57 400 pe BOF₅. Etter vår utregning, når vi ser på enkeltprøve med størst tilførsel av BOF₅ (10.02.2024), så tilsvarer dette en maksukebelastning på 79 196 pe BOF₅. Nytt utvidet avløpsrenseanlegg ble satt i drift 28.03.2025 og er dimensjonert for 125 000 pe BOF₅.

Gardermoen sentralrenseanlegg klarer ikke rensekravene for Tot-N. Beregnet renseeffekt for nitrogen er på 64,39 %. Kommunen beskriver at avvik på nitrogenrensekravet skyldes silbrudd og medieflukt mellom reaktorene i det biologiske rensetrinnet. Rensetrinnet måtte stenges ned for å utbedre feil, noe som gjorde at nitrogenrensingen ble dårlig i september/oktober.

Anlegget klarer rensekravene for Tot-P, BOF₅ og KOF_{CR}. Beregnet renseeffekt for fosfor er på 94,91 %. Fra 01.01.2025 øker rensekravet for fosfor fra 93 % til 98 %.

Gardermoen sentralrenseanlegg klarer ikke rensekravet for TKB i 2024, noe det heller ikke klarte i 2019-2023. Gjentakende brudd på dette kravet er å anse som et alvorlig avvik. Det ble registrert 3 av 9 prøver med konsentrasjoner over kravet på 100 TKB/100 ml, hvor den høyeste målingen var 15 000 TKB/100 ml. Kommunen opplyser om at årsaken til dette var feil på UV anlegget. For 2025-sesongen vil avløpsvannet gå igjennom det nye utvidede Gardermoen sentralrenseanlegg, som har helt nytt UV anlegg. Kommunen håper dette vil gi mer stabile målinger av TKB.

Kommunen har kun tatt 17 prøver for organisk stoff, nitrogen og fosfor i 2024. Dette er et avvik fra vilkår i tillatelsen om minimum 24 prøver per år. Videre har kommunen også avvik fra vilkår i tillatelsen om minimum 6 inn- og utløpsprøver per år for tungmetaller, da det kun er tatt 5 inn- og utløpsprøver. Ullensaker kommune søkte 03.07.2024 om midlertidig fritak fra kravet om akkreditert prøvetaking ved Gardermoen sentralrenseanlegg og Kløfta avløpsrenseanlegg. Statsforvalteren sendte søknaden til Miljødirektoratet som rett myndighet. Miljødirektoratet fattet den 17.10.2024 vedtak om avslag på søknad om unntak fra krav om for akkrediterte prøver.

I tillegg til avløpsvann fra Ullensaker kommune, og tilført C-glykol fra Oslo Lufthavn, går alt kommunalt avløpsvann fra Nannestad kommune til Gardermoen sentralrenseanlegg (23 % av tilført vannmengde).

Kløfta avløpsrenseanlegg

Det er for 2024 rapportert at Kløfta avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 1 128 812 m³ avløpsvann og at 6 468 m³ har gått i overløp. Mengden avløpsvann tilført anlegget har økt siden sist rapporteringsår. Avløpsvannet i overløp utgjør 0,57 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget. Dette er en økning, da overløp fra anlegget i 2023 utgjorde 0,35 %.

Tilført mengde pe BOF₅ er i maksuke beregnet til 14 461 pe BOF₅ (f_{maks} 1,5). Dette overstiger avløpsrenseanleggets dimensjonerende kapasitet som er oppgitt til å være 12 000 pe BOF₅. Etter vår utregning, når vi ser på enkeltprøve med størst tilførsel av BOF₅ (26.02.2024), så tilsvarer dette en maksukebelastning på 23 333 pe BOF₅. Dette betyr at Kløfta avløpsrenseanlegg er overbelastet med organisk stoff.

Anlegget klarer i 2024 rensekrevet for Tot-P med en årsmidlet renseeffekt på 96,81 % for fosfor. Kløfta avløpsrenseanlegg har fått unntak fra sekundærrensekrevet, da anlegget skal legges ned og overføres til Gardermoen sentralrenseanlegg innen 01.07.2025. Utslippene av organisk stoff har de siste årene vært stabile.

Kommunen har kun tatt 22 prøver for fosfor, 23 prøver for organisk stoff, og 5 prøver for nitrogen i 2024. Dette er et avvik fra vilkår i tillatelsen om minimum 24 prøver per år for fosfor og organisk stoff, og minimum 6 prøver per år for nitrogen.

Gardermoen renseanlegg slambehandling (biogassanlegget)

Anleggets kapasitet til å behandle slam er oppgitt til å være 3 285 tonn TS/år. Anlegget skal kun behandle internt slam fra Gardermoen sentralrenseanlegg, noe septik, og eksternt slam fra Kløfta avløpsrenseanlegg frem til Kløfta avløpsrenseanlegg skal legges ned innen 01.07.2025.

Slambehandlingsanlegget har i 2024 behandlet 2 129 tonn TS avløpsslam (42 582 tonn i våtvekt). Dere oppgir at 884 tonn TS har blitt disponert på jordbruksarealer, 264 tonn TS er lagt på eget lager, 548 tonn TS er masstep ved faking og 697 tonn TS er masstep ved utnyttelse av biogass.

Kommunen rapporterer om at 4 017 tonn TS har analyser på slam som ligger under grenseverdien for tungmetaller for disponering av slam på jordbruks- og grøntareal (kvalitetsklasse 0, I eller II).

Til neste år skal slambehandlingsanlegget bygges om for å øke kapasiteten.

Tilbakemelding på resipientovervåkingsrapport

Ullensaker kommune har krav i sin utslippstillatelse om å utføre regelmessige undersøkelser og overvåking av de vannforekomster som påvirkes av avløpsvann som tillatelsen omfatter. Kommunens overvåkingsprogram skjer innen et samordnet overvåkingsprogram ved vannområde Leira-Nitelva. Ullensaker kommune rapporterer om at resipientovervåkinger gjennomføres årlig, og at rapport vil komme i mai 2025.

Vi minner om at alle overvåkingsdata skal registreres i databasen Vannmiljø (<http://vannmiljo.miljodirektoratet.no/>) innen 1. mars året etter at undersøkelsene er gjennomført.

Data rapporteres på Vannmiljøs importformat. Importmal og oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljøs kodeverk finnes på <http://vanmiljokoder.miljodirektoratet.no>.

Konklusjon

Ullensaker kommune har avvik fra rensekravet for nitrogen og TKB ved Gardermoen sentralrenseanlegg i rapporteringsåret 2024. Avvik for TKB er et gjentakende avvik og ansees som alvorlig. Vi presiserer at Ullensaker kommune ikke kan gi tillatelser til tilknytninger av nye private abonnenter eller avtale om økte påslipp fra bedrifter til Gardermoen sentralrenseanlegg, da dette vil regnes som forsettlig økning i ulovlige utslipp.

Kommunen har også avvik fordi det er tatt for få prøver både på Gardermoen sentralrenseanlegg og Kløfta avløpsrenseanlegg sammenliknet med krav i utslippstillatelse.

Utvidet Gardermoen avløpsrenseanlegg med skjerpet rensing for fosfor og nytt UV-anlegg ble satt i drift 28.03.2025. Kløfta avløpsrenseanlegg skal legges ned og overføres Gardermoen avløpsrenseanlegg innen 01.07.2025.

Utover de ovennevnte kommentarene tar vi egenkontrollrapportene og årsrapportene for 2024 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Veileder for egenkontrollrapportering for bioavfall og slam er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/bioavfall-slam-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2025 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2026. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heter «Avløp – årlig rapportering» og finnes i vårt skjemabibliotek: [Skjema og tjenester | Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus](#)

Egenrapportens data om årlige utslipp for avløpsrenseanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2025. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsanlegg/?SectorID=100>

Gebyr for saksbehandlingen

Vi gjør oppmerksom på at det vil bli krevd gebyr for saksbehandling av egenkontrollrapporten, med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-5 *Gebyr for arbeid med egenkontrollrapporter*, som ble tatt inn i forskriften i 2023. Gebyret er på 5 200 kroner per egenkontrollrapport. For Ullensaker kommune er det i dette brevet gitt en samlet tilbakemelding på innsendte egenkontrollrapporter. Dere må betale 5 200 kroner i gebyr for vår saksbehandling av egenkontrollrapportene for avløpsnett og avløpsrenseanlegg som omhandler Gardermoen sentralrenseanlegg, og 5 200 kroner i gebyr for vår saksbehandling av egenkontrollrapport for avløpsnett og avløpsrenseanlegg som omhandler Kløfta avløpsrenseanlegg, og 5 200 kroner for vår saksbehandling av egenkontrollrapport for Gardermoen renseanlegg slambehandling (biogassanlegg). Samlet gebyr vil derfor utgjøre kroner 15 600.

Miljødirektoratet ettersender faktura.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Anette Strømme
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent